

Seletuskiri

I Sissejuhatus

Käskkirjaga muudetakse kolmandat korda piirihalduse ja viisapoliitika rakendamiseks koostatud siseministri 21. veebruari 2023. a käskkirja nr 1-3/33 „Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu meetme nr 1.2 „IKT-süsteemide loomise ja kasutamise kaudu Euroopa piiri- ja rannikuvalve toetamine välispiiridel tõhusa Euroopa integreeritud piirihalduse rakendamisel“ toetuse andmise tingimused“ (edaspidi *TAT*).

Eelnõuga pikendatakse ühe projekti abikõlblikkuse perioodi ning täpsustatakse teise projekti skoopi. Eelnõule kehtib kõik algse käskkirja seletuskirjas nimetatu. Tegevuste eelarvetega seonduv teave on leitav rahastamiskavas, TAT käskkirjas ja seletuskirjades.

Eelnõu on koostanud Siseministeeriumi (edaspidi *SiM*) nõunik Aivi Kuivonen (aivi.kuivonen@siseministeerium.ee) koostöös asjaomaste partneritega.

II Käskkirja sisu

- 1) Eelnõu punktiga 1 pikendatakse projekti „TEGEVUSTOETUS: ELi infosüsteemide koordineerimine“ abikõlblikkuse perioodi kuni 31.12.2028. Pikendamine on tingitud Euroopa Liidu IT-süsteemide keskse ajakava nihkumisest.
- 2) Eelnõu punktiga 2 täpsustatakse projekti „2.3.2. InterOperability ehk koostalitlusvõime arendamine Eestis“ skoopi, et viia see kooskõlla koostalitlusvõime (ingl k. *interoperability*) mõiste laiema tõlgendusega, mis hõlmab arendustegevust tervikuna alates eeltöödest süsteemide tööshoidmiseni.
- 3) Eelnõu punktiga 3 luuakse erisus tegevustoetuse ja ETIASe riikliku üksusega seotud projektide juhtimise töötasu piirangule. Erinevalt tavapärastest projektidest, kus tegevused ning projekti eelarve täitmine on kokkulepitud ja suurel määral ette prognoositavad, sõltub tegevustoetuse ja ETIASe riikliku üksusega seotud projektide kulude tegelik tekkimine mitmetest projektivälistest teguritest. Sellest hoolimata peab toetuse saaja tagama pideva valmisoleku tegevuste planeerimiseks ja korraldamiseks ning täitma TATis sätestatud nõudeid, sealhulgas aruandlus- ja avalikustamiskohustusi. Seetõttu on põhjendatud võimaldada projektijuhile töötasu maksmist kogu projekti vältel, ilma et seda piiraks tavapärane 10% projekti juhtimise töötasu ülemmäär.
- 4) Muudatused on vajalik kehtestada tagasiulatuvalt alates 01.02.2026, et tagada kulude abikõlblikkus.

Muudatused on kooskõlas vastavate seirekomisjoni kinnitatud valikukriteeriumite ja –metoodikaga ning horisontaalsete põhimõtete täitmisega.

Topeltrahastamise riski analüüs

Topeltrahastamise risk on madal. Määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 lõike 9 kohaselt võib tegevus saada toetust ühest või mitmest fondist või ühest või mitmest programmist ning muudest liidu vahenditest. Hüvitada ei tohi sama kulu.

Piirihalduse IKT-arendusi on teoreetiliselt võimalik rahastada riigieelarvest, kuid arvestades riigi rahanduse seisu on Vabariigi Valitsus (*edaspidi VV*) andnud suunise katta võimalikult palju kulusid välisvahenditest. Lisaks BMVI-le oleksid konkreetsed IKT-süsteemid abikõlblikud 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide meetmest nr 21.1.2.1 „Digilahenduste ja uuenduste väljatöötamine ja kasutuselevõtt avalikus sektoris“¹. Korraldusasutus kontrollis toetust saanud projektide nimekirja ning veendus, et TATis nimetatud tegevustele meetme 21.1.2.1 raha eraldatud ei ole. Schengeni infosüsteemiga seotud arendusi rahastatakse osaliselt ka Sisejulgeolekufondist (*edaspidi ISF*). Nii ISFi kui BMVI korraldusasutus on SiM ning koordinaatorid teevad tihedat koostööd lisavajaduskaartide arutelu ja projektide elluviimise ajal.

Topeltrahastamise täielikuks riskide maandamiseks teeb SiM detailse kulude kontrolli siis, kui elluviija on esitanud maksetaotluse. BMVist hüvitatakse vaid kulud, mida teistest allikatest hüvitatud ei ole.

Riigiabi ja vähese tähtsusega abi

TATi muudatusega ei muutu tegevuste sisu. Antav toetus ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi, kuna on seotud avaliku võimu teostamisega ning toetust ei anta majandustegevuse toetamiseks.

III Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega. Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060²;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1148³;

IV Käskkirja mõju

TAT muudatus aitab kaasa Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusega pandud kohustuste täitmisele, sh Schengeni piiri kaitsmisele, millel on omakorda riigiülene positiivne mõju elanikkonna turvatundele.

V Käskkirja rakendamine

Käskkiri jõustub tagasiulatuvalt 01.02.2026.

VI Käskkirja kooskõlastamine

Käskkiri kooskõlastatakse eelnõude infosüsteemis (EIS) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Kliimaministeeriumiga.

¹ VV 9. jaanuari 2025. a korralduse nr 15 „Perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide meetmete nimekirja kinnitamine“ lisa 1

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid – [ELT L 231, 30.6.2021, lk 159–706](#).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu. – [ELT L 251, 15.7.2021, lk 48–93](#).